

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2011. gada 13. oktobrī*

Lieta C-439/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Cour d'appel de Paris* (Francija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2009. gada 29. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2009. gada 10. novembrī, tiesvedībā

Pierre Fabre Dermo-Cosmétique SAS

pret

Président de l'Autorité de la concurrence,

Ministre de l'Économie, de l'Industrie et de l'Emploi,

piedaloties

Ministère public,

* Tiesvedības valoda — franču.

Eiropas Komisijai.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), Dž. Arestis [*G. Arestis*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] un D. Švābi [*D. Šváby*],

ģenerālvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretāre R. Šereša [*R. Šereš*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 11. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique SAS* vārdā — Ž. Filips [*J. Philippe*], *avocat*,

— *Autorité de la concurrence* priekšsēdētāja vārdā — B. Laserre [*B. Lasserre*] un F. Zivijs [*F. Zivy*], kā arī I. Luka [*I. Luc*] un L. Gotjēra-Leskopa [*L. Gauthier-Lescop*],

— Francijas valdības vārdā — Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un Ž. Gštalters [*J. Gstalter*], pārstāvji,

- Itālijas valdības vārdā — M. Masella Duči Teri [*M. Massella Ducci Teri*], *avvocato dello Stato*,

- Polijas valdības vārdā — M. Špunars [*M. Szpunar*], pārstāvis,

- Eiropas Komisijas vārdā — P. J. O. van Nufels [*P. J. O. Van Nuffel*] un A. Bukē [*A. Bouquet*], pārstāvji,

- EBTA Uzraudzības iestādes vārdā — O. Einašons [*O. Einarsson*] un F. Simoneti [*F. Simonetti*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2011. gada 3. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

¹ Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt EKL 81. panta 1. un 3. punktu un Komisijas 1999. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 2790/1999 par Līguma 81. panta 3. punkta piemērošanu vertikālu vienošanos un saskaņotu darbību kategorijām (OV L 336, 21. lpp.).

- 2 Šis lūgums tika iesniegts ar *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique SAS* (turpmāk tekstā — “*Pierre Fabre Dermo-Cosmétique*”) prasību atcelt tiesību aktu un pakārtoti — pārskatīšanas prasību attiecībā uz Konkurences padomes (*Conseil de la concurrence*) (vēlāk, kopš 2009. gada 13. janvāra — Konkurences iestāde (*Autorité de la concurrence*)) 2008. gada 29. oktobra Lēmumu Nr. 08–D–25 (turpmāk tekstā — “apstrīdētais lēmums”) par *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* noteikto aizliegumu, kas ticis ietverts tās selektīvās izplatīšanas līgumos, izplatītājiem, kurus tā iepriekš bija pilnvarojusi, pārdot internetā tās kosmētikas un ķermeņa higiēnas preces, un par *Code de commerce* [Tirdzniecības kodeksa] L.420-1. panta noteikumu un EKL 81. panta noteikumu pārkāpumu saistībā ar šo aizliegumu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

- 3 Regulas Nr. 2790/1999 preambulas desmitajā apsvērumā ir precizēts:

“Šai regulai nevajadzētu atbrīvot vertikālas vienošanās, kas satur [ietver] ierobežojumus, kas nav obligāti nepieciešami iepriekšminēto pozitīvo seku sasniegšanai; jo īpaši vertikālas vienošanās, kas satur [ietver] noteiktus nopietnus pret konkurenci vērstu ierobežojumu veidus, tādus kā minimālas un noteiktas mazumtirdzniecības cenas, tāpat arī dažus teritoriālas aizsardzības veidus vajadzētu izslēgt no šajā regulā noteiktā grupveida atbrīvojuma priekšrocībām, neatkarīgi no attiecīgā uzņēmuma tirgus daļas.”

- 4 Regulas Nr. 2790/1999 1. panta d) punktā “selektīvā izplatīšanas sistēma” ir definēta kā “izplatīšanas sistēma, kurā piegādātājs apņemas pārdot līguma preces vai pakalpojumus tieši vai netieši tikai izplatītājiem, kas ir izvēlēti, pamatojoties uz īpašiem kritērijiem, un gadījumos, kad šie izplatītāji apņemas nepārdot šādas preces vai pakalpojumus nepilnvarotiem izplatītājiem”.

- 5 Regulas Nr. 2790/1999 2. panta 1. punktā ir noteikts:

“Atbilstīgi Līguma 81. panta 3. punktam [LESD 101. panta 3. punktam] un šīs regulas noteikumiem ar šo tiek paziņots, ka 81. panta 1. punktu [LESD 101. panta 1. punktu] nepiemēro līgumiem vai saskaņotām darbībām starp diviem vai vairākiem uzņēmumiem, kas katrs, kā noteikts līgumā, darbojas citā ražošanas vai izplatīšanas virknes līmenī, un attiecībā uz nosacījumiem, kādos puses var pirkt, pārdot un atkārtoti pārdot atsevišķas preces vai pakalpojumus (“vertikālas vienošanās”).

Šo atbrīvojumu piemēro tādā mērā, kādā šādi līgumi satur [ietver] konkurences ierobežojumus, kas attiecas uz 81. panta 1. punktu [LESD 101. panta 1. punktu] (“vertikāli ierobežojumi”).”

- 6 Atbilstoši šīs pašas regulas 3. panta 1. punktam “[..] 2. pantā minēto atbrīvojumu piemēro ar nosacījumu, ka piegādātāja tirgus daļa nepārsniedz 30 % no attiecīgā tirgus, kurā tas pārdod līguma preces vai pakalpojumus”.

- 7 Regulas Nr. 2790/1999 4. pantā ir paredzēts, ka atbrīvojumu no EKL 81. panta 1. punktā [LESD 101. panta 1. punktā] noteiktā aizlieguma nepiemēro vertikālām vienošanās, kuru mērķis tieši vai netieši, atsevišķi vai kopā ar citiem faktoriem, ko kontrolē puses, ir:

“[..]

- c) ierobežot aktīvu vai pasīvu pārdošanu gala patērētājam, ko veic selektīvās izplatīšanas sistēmas dalībnieki, mazumtirdzniecības līmenī, neierobežojot iespēju aizliegt sistēmas dalībniekam veikt darbību no neapstiprinātas vietas;

[..].”

Valsts tiesiskais regulējums

- 8 Francijas *Code de commerce* L 420-1. pantā ir noteikts:

“Ir aizliegtas saskaņotas darbības, vienošanās, atklātas vai slēptas aizliegtas vienošanās vai koalīcijas, pat ja tās tiek veiktas ar tiešu vai netiešu tādas sabiedrības starpniecību, kas pieder ārpus Francijas nodibinātai grupai, ja to mērķis vai sekas ir vai var būt konkurences kavēšana, ierobežošana vai izkropļošana tirgū, it īpaši, ja to mērķis ir:

- 1) ierobežot piekļuvi tirgum vai brīvu konkurenci citu uzņēmumu vidū;

- 2) likt šķēršļus cenu noteikšanai brīvas konkurences tirgū ietvaros, veicinot cenu mākslīgu palielināšanos vai samazināšanos;
- 3) ierobežot vai kontrolēt ražošanu, noietu tirgū, ieguldījumus vai tehnisko attīstību;
- 4) sadalīt tirgu vai piegādes avotus.”

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

- 9) *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* ir viena no *Pierre Fabre* grupai piederošām sabiedrībām. Tā ražo un pārdod kosmētikas un ķermeņa higiēnas preces, un tai pieder vairākas meitas sabiedrības, tostarp laboratorijas *Klorane*, *Ducray*, *Galénic* un *Avène*, kuru kosmētikas un ķermeņa higiēnas preces ar šādām preču zīmēm galvenokārt ar aptieku starpniecību tiek pārdotas gan Francijas, gan Eiropas tirgos.
- 10) Preces šajā lietā ir kosmētikas un ķermeņa higiēnas preces, kas neietilpst medikamentu kategorijā un līdz ar to neietilpst aptieku monopolā, kāds ir paredzēts *Code de la santé publique* [Sabiedrības veselības kodeksā].
- 11) 2007. gadā *Pierre Fabre* grupai piederēja 20% šo preču Francijas tirgus.

- 12 Minēto preču izplatīšanas līgumos attiecībā uz preču zīmēm *Klorane*, *Ducray*, *Galénic* un *Avène* ir precizēts, ka pārdošana ir jāveic vienīgi fiziskā telpā, obligāti klātesot kvalificētam farmaceitam.
- 13 Preču ar minētajām preču zīmēm Vispārējo izplatīšanas un pārdošanas nosacījumu 1.1. un 1.2. pantā ir precizēts:

“Pilnvarotam izplatītājam ir jāpierāda fiziska un pastāvīga vismaz vienas speciāli apmācītas personas klātbūtne tā pārdošanas vietā visa darba laika garumā, lai:

iegūtu pilnīgas zināšanas par [...] preču tehnisko un zinātnisko raksturojumu, kas ir nepieciešamas labai ar profesionālo darbību saistīto pienākumu izpildei [...],

regulāri un konsekventi sniegtu patērētājam visu informāciju par šo preču pareizu izmantošanu [...],

klientam būtu iespēja nekavējoties pārdošanas vietā saņemt konsultāciju par [...] preci, kas ir vislabāk piemērota viņa konkrēto higiēnas vai ķermeņa kopšanas problēmu, it īpaši to, kas ir saistītas ar ādu, matiem un nagiem, atrisināšanai.

Šai apmācītajai personai, lai veiktu minētos pienākumus, ir jābūt farmaceita diplomam, ko tā ir ieguvusi vai kas ir atzīts Francijā [...].

Pilnvarotais izplatītājs var pārdot preces [...] tikai fiziskās un individuālās pārdošanas vietās [...].”

- 14 Šīs prasības *de facto* izslēdz jebkādu pārdošanas veidu internetā.
- 15 Ar 2006. gada 27. jūnija lēmumu Konkurences iestāde pēc savas ierosmes uzsāka izmeklēšanu kosmētikas un ķermeņa higiēnas preču izplatīšanas nozarē.
- 16 Ar 2007. gada 8. marta Lēmumu Nr. 07-D-07 Konkurences iestāde apstiprināja un noteica par obligātām saistības, ko piedāvāja visi iesaistītie uzņēmumi, izņemot *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique*, un kas ietvēra visu selektīvās izplatīšanas līgumu grozīšanu, lai šo uzņēmumu tikla dalībniekiem paredzētu iespēju saskaņā ar noteiktiem nosacījumiem pārdot šo uzņēmumu preces internetā. Attiecībā pret *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* uzsāktā procedūra notika saskaņā ar ierasto kārtību.
- 17 Administratīvās procedūras laikā *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* paskaidroja, ka attiecīgajām precēm saskaņā ar to raksturojumu ir nepieciešama fiziska kvalificēta farmaceita klātbūtne pārdošanas vietā visa darba laika garumā, lai klients ikvienā brīdī varētu prasīt un saņemt individuālu speciālista viedokli, kas ir balstīts uz klienta ādas, matu vai galvas ādas tiešu novērojumu.
- 18 Ņemot vērā iespēju ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, Konkurences iestāde analizēja konkrēto praksi, ievērojot kā Francijas, tā Savienības konkurences tiesību normas.
- 19 Apstrīdētajā lēmumā Konkurences iestāde vispirms norādīja, ka šis pārdošanas internetā aizliegums, izslēdzot šo preču pārdošanas veidu, ir līdzvērtīgs *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* izplatītāju tirdzniecības brīvības ierobežošanai. Turklāt šis aizliegums ierobežo to patērētāju izvēli, kas vēlas iegādāties preces internetā, un, visbeidzot, kavē pārdošanu gala pircējiem, kas neatrodas pilnvarotā izplatītāja “fiziskajā”

iespējamo pircēju zonā. Saskaņā ar minētās iestādes teikto šāda ierobežojuma mērķis nenoliedzami ir konkurences ierobežošana papildus tai ierobežošanai, kas ir raksturīga ražotāja paša izvēlei par labu selektīvas izplatīšanas tīklam, kas ierobežo to izplatītāju skaitu, kuri ir tiesīgi izplatīt precī, un liedz izplatītājiem pārdot preces nepilnvarotiem izplatītājiem.

- 20 Tā kā *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* tirgus daļa ir mazāka par 30%, Konkurences iestāde izvērtēja, vai attiecībā uz konkurenci ierobežojošo praksi var piemērot Regulā Nr. 2790/1999 paredzēto grupveida atbrīvojumu. Kaut arī prakse, kas ietver aizliegumu pārdot internetā, šajā regulā nav skaidri paredzēta, tā esot pielīdzināma aktīvas un pasīvas pārdošanas aizliegumam. Līdz ar to uz praksi attiecoties minētās regulas 4. panta c) punkts, kas izslēdz automātisku grupveida atbrīvojuma piemērošanu aktīvas vai pasīvas pārdošanas ierobežojumiem, ko ir noteikuši selektīvās izplatīšanas tīkla dalībnieki.
- 21 Saskaņā ar Konkurences iestādes teikto pārdošanas internetā aizliegums neatbilst nosacījumiem attiecībā uz izņēmumu, kāds paredzēts Regulas Nr. 2790/1999 4. panta c) punktā, saskaņā ar kuru šie pārdošanas ierobežojumi neierobežo iespēju aizliegt tīkla dalībniekam veikt darbību “no neapstiprinātās vietas”. Internets patiešām neesot tirdzniecības vieta, bet gan alternatīvas pārdošanas veids, kas tiek izmantots līdzīgi tiešajai pārdošanai veikalā vai pārdošanai pa pastu, ko veic tīkla izplatītāji, kuriem ir fiziskas pārdošanas vietas.
- 22 Turklāt Konkurences iestāde atzīmēja, ka *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* neesot pierādījusi, ka tā varētu saņemt individuālo atbrīvojumu saskaņā ar EKL 81. panta 3. punktu un *Code de commerce* L 420-4. panta 1. punktu.

- 23 Šajā ziņā minētā iestāde noraidīja *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* argumentu, saskaņā ar kuru attiecīgais pārdošanas internetā aizliegums esot veicinājis ādas kosmētikas preču izplatīšanu, vienlaikus novēršot viltošanas un parazitisma risku starp reģistrētām aptiekām. *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* izvēle par labu selektīvās pārdošanas sistēmai, pārdošanas vietās klātesot farmaceitam, esot nodrošinājusi, ka padomdevēja pakalpojumi tiek sniegti visās reģistrētajās aptiekās un ka katra no tām sedz izdevumus.
- 24 Atbildot uz *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* argumentu par fiziskas farmaceita klātbūtnes nepieciešamību attiecīgo preču pārdošanas brīdī, lai nodrošinātu patērētāju labklājību, Konkurences iestāde vispirms atzīmēja, ka attiecīgās preces neesot medikamenti. Šajā ziņā īpašais šo preču regulējums ietverot normas, kas ir piemērojamas šo preču ražošanai, nevis izplatīšanai, kas ir brīva, turklāt farmaceita kompetencē neietilpstot diagnozes noteikšana, jo to ir tiesīgs darīt tikai ārsts. Turpinājumā Kompetences iestāde precēm šajā lietā piemēroja 2003. gada 11. decembra spriedumu lietā C-322/01 *Deutscher Apothekerverband (Recueil, I-14887. lpp.)* par ierobežojumiem tādu medikamentu pārdošanai internetā, kuriem nav nepieciešama recepte.
- 25 Saskaņā ar Konkurences iestādes teikto *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* tāpat neesot pierādījusi, kā vizuālais kontakts starp farmaceitu un preču izmantotāju varētu ļaut nodrošināt "piesardzību attiecībā uz kosmētikas lietošanu", kas veselības aprūpes speciālistiem nosakot pienākumu konstatēt un ziņot par nevēlamām kosmētisko preču sekām. Attiecīgo preču negatīvo seku novērošana varot tikt veikta tikai pēc preces izmantošanas, nevis tās pārdošanas brīdī. Gadījumā, ja pastāv problēmas saistībā ar tās izmantošanu, pacients parasti vēršas pie ārsta.
- 26 Atbildot uz pēdējo *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* argumentu, Konkurences iestāde neuzskatīja par atbilstošu faktu, ka izplatīšana internetā neveicina cenu samazināšanos. Patērētāji iegūtu ne tikai no cenu samazināšanās, bet arī no izplatītāju

pakalpojuma uzlabošanās, kas cita starpā ietver iespēju pasūtīt preces no attāluma un bez laika ierobežojuma, vieglu pieeju informācijai par precēm un iespēju salīdzināt preču cenas.

- 27 Tāpēc Konkurences iestāde secināja, ka *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* noteiktais aizliegums tās pilnvarotajiem izplatītājiem pārdot internetā ir uzskatāms par konkurences ierobežojumu, kas ir pretrunā EKL 81. pantam un *Code de commerce* L 420-1. pantam, un izdeva rīkojumu svītrot no tās selektīvās izplatīšanas līgumiem visus noteikumus, kas ir pielīdzināmi aizliegumam pārdot kosmētikas un ķermeņa higiēnas preces internetā, un skaidri paredzēt izplatītājiem iespēju izmantot šo izplatīšanas metodi. *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* tika piespriests EUR 17 000 naudas sods.
- 28 2008. gada 24. decembrī *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* cēla prasību *Cour d'appel de Paris* [Parīzes Apelācijas tiesa] par apstrīdētā lēmuma atcelšanu vai, pakārtoti, tā pārskatīšanu. Vienlaikus *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* prasīja pirmajam tiesas priekšsēdētājam pieņemt nolēmumu par apstrīdētā lēmuma izpildes apturēšanu. Savas prasības pamatošanai *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* galvenokārt apgalvoja, ka apstrīdētajā lēmumā tikusi pieļauta kļūda tiesību piemērošanā, jo ar to tikusi liegta gan Regulā Nr. 2790/1999 paredzētā grupveida atbrīvojuma, gan EKL 81. panta 3. punktā paredzētā individuālā atbrīvojuma piemērošana strīdīgajai praksei.
- 29 2009. gada 18. februārī *Cour d'appel de Paris* pirmais priekšsēdētājs izdeva rīkojumu apturēt Konkurences iestādes attiecībā uz *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* izdoto rīkojumu izpildi līdz iesniedzējtiesas lēmumam par prasības pamatotību.

- 30 Savā lēmumā par prejudiciālā jautājuma uzdošanu *Cour d'appel de Paris*, atgādinājusi apstrīdētā lēmuma pamatojumu, kā arī Eiropas Komisijas rakstveida apsvērumu, kas tika iesniegti saskaņā ar Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā (OV L 1, 1. lpp.), 15. panta 3. punktu, saturu, tomēr atzīmēja, ka ne Komisijas Pamatnostādnes, ne šīs iestādes paziņojums valstu tiesām nav saistošs.
- 31 Šajos apstākļos *Cour d'appel de Paris* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai vispārējs un absolūts aizliegums pārdot internetā līgumā paredzētas preces gala patērētājiem, kas noteikts pilnvarotiem izplatītājiem selektīva izplatīšanas tīkla kontekstā, patiešām ir uzskatāms par “skaidri definētu” konkurences ierobežojumu ar mērķi EK līguma 81. panta 1. punkta [LESD 101. panta 1. punkta] izpratnē, uz kuru neattiecas Regulā Nr. 2790/1999 paredzētais grupu atbrīvojums, bet attiecībā uz kuru ir iespējams piemērot individuālu atbrīvojumu saskaņā ar EK līguma 81. panta 3. punktu [LESD 101. panta 3. punktu]?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 32 Vispirms ir jāatzīmē, ka ne LESD 101. pantā, ne Regulā Nr. 2790/1999 nav atsauces uz jēdzienu “skaidri definēts konkurences ierobežojums”.

- 33 Šādos apstākļos prejudiciālais jautājums ir jāsaprot tādējādi, ka ar to tiek jautāts, pirmkārt, vai attiecīgais līgumā paredzētais noteikums pamata lietā ir uzskatāms par konkurences ierobežojumu “ar mērķi” LESD 101. panta 1. punkta izpratnē, otrkārt, vai selektīvās izplatīšanas līgumam, kurā ir ietverts šāds noteikums, — gadījumā, ja tas ietilpst LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā, — var piemērot Regulā Nr. 2790/1999 paredzēto grupveida atbrīvojumu un, treškārt, vai gadījumā, ja grupveida atbrīvojums nav piemērojams, minētajam līgumam tomēr varētu tikt piemērots LESD 101. panta 3. punktā paredzētais izņēmums.

Par apstrīdētajā līgumā ietvertā noteikuma par pārdošanas ierobežošanu kvalifikācija par konkurences ierobežojumu ar mērķi

- 34 Vispirms ir jāatgādina, ka, lai uz aizliegumu attiektos LESD 101. panta 1. punkts, ir nepieciešams, lai aizliegtās vienošanās “mērķis vai sekas [būtu] kavēt, ierobežot vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū”. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru kopš 1966. gada 30. jūnija sprieduma lietā 56/65 *LTM (Recueil, 337. lpp.)* šī nosacījuma alternatīvais raksturs, uz ko norāda saikļa “vai” lietojums, liek vispirms ņemt vērā vienošanās mērķi, ievērojot ekonomisko kontekstu, kurā tā ir piemērojama. Gadījumos, kad ir konstatēts šīs vienošanās pret konkurenci vērstais mērķis, nav jāpārbauda tās ietekme uz konkurenci (skat. 2009. gada 6. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P un C-519/06 P *GlaxoSmithKline Services u.c./Komisija u.c.*, Krājums, I-9291. lpp., 55. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 35 Lai novērtētu, vai attiecīgajā līgumā paredzētais noteikums ietver konkurences ierobežojumu “ar mērķi”, ir jāņem vērā šī noteikuma saturs, mērķi, kādus ar to ir paredzēts sasniegt, kā arī šī noteikuma ekonomiskais un juridiskais konteksts, kādā tas ietilpst (skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *GlaxoSmithKline Services u.c./Komisija u.c.*, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 36 Attiecīgajos selektīvās izplatīšanas līgumos attiecībā uz kosmētisko un ķermeņa higiēnas preču ar preču zīmēm *Avène*, *Klorane*, *Galénic* un *Ducray* pārdošanu ir noteikts, ka šīs preces ir jāpārdod fiziskā vietā, kuras kritēriji ir precīzi definēti, un obligātā kvalificēta farmaceita klātbūtnē.
- 37 Saskaņā ar iesniedzējtiesas teikto prasība par obligātu kvalificēta farmaceita klātbūtni fiziskā pārdošanas vietā aizliedz *de facto* pilnvarotiem izplatītājiem jebkāda veida pārdošanu internetā.
- 38 Kā uzsver Komisija, attiecīgais līguma noteikums, kas *de facto* izslēdz preču pārdošanas veidu, kurā nav nepieciešama klienta fiziska pārvietošanās, ievērojami samazina pilnvarotā izplatītāja iespēju pārdot līgumā paredzētās preces klientiem, kuri atrodas ārpus tā līgumā noteiktās teritorijas vai tirdzniecības zonas. Tādējādi ar šo noteikumu var tikt ierobežota konkurence šajā nozarē.
- 39 Tiesa jau ir atzinusi, ka vienošanās, ar kurām tiek izveidota selektīva izplatīšanas sistēma, neizbēgami ietekmē konkurenci kopējā tirgū (1983. gada 25. oktobra spriedums lietā 107/82 *AEG-Telefunken*/Komisija, *Recueil*, 3151. lpp., 33. punkts). Šādas vienošanās, ja nav objektīva pamatojuma, uzskata par “ierobežojumiem ar mērķi”.
- 40 Tomēr Tiesas judikatūrā ir atzīts, ka pastāv leģitīmas prasības, tādas kā īpašas komercdarbības saglabāšana, ar kuru var sniegt īpašus pakalpojumus attiecībā uz precēm ar augstu kvalitāti un tehnisko attīstību, kuri pamato konkurences samazināšanu ar cenu par labu konkurencei attiecībā uz citiem elementiem, nevis cenu. Selektīvās izplatīšanas sistēmas, ciktāl tām ir leģitīms mērķis, kurš pēc savas būtības var uzlabot

konkurenci attiecībā uz elementiem, kas nav tikai cena, tāpēc ir uzskatāmas par konkurences elementu saskaņā ar LESD 101. panta 1. punktu (iepriekš minētais spriedums lietā *AEG-Telefunken/Komisija*, 33. punkts).

- 41 Šajā ziņā Tiesa jau ir atzinusi, ka šāda tikla izveide nav aizliegta ar LESD 101. panta 1. punktu, ciktāl tālākpārdevēji tiek izvēlēti, pamatojoties uz objektīviem kvalitātes kritērijiem, kas tiek paredzēti vienādi visiem potenciālajiem tālākpārdevējiem un netiek piemēroti diskriminējoši, attiecīgo preču īpašniekiem, lai saglabātu kvalitāti un nodrošinātu pareizu izmantošanu, nav obligāti nepieciešams šāds izplatīšanas tīkls un, visbeidzot, definētie kritēriji nepārsniedz to, kas ir nepieciešams mērķa sasniegšanai (1977. gada 25. oktobra spriedums lietā *26/76 Metro SB-Großmärkte/Komisija, Recueil*, 1875. lpp., 20. punkts, kā arī 1980. gada 11. decembra spriedums lietā *31/80 L'Oréal, Recueil*, 3775. lpp., 15. un 16. punkts).
- 42 Ja iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, vai attiecīgais līgumā paredzētais noteikums, kas aizliedz *de facto* jebkāda veida pārdošanu internetā, var tikt pamatots ar leģitīmu mērķi, Tiesai šajā sakarā ir jāsniedz iesniedzējtiesai norādes, kā interpretēt Savienības tiesības, tādējādi ļaujot pēdējai minētajai pieņemt nolēmumu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *L'Oréal*, 14. punkts).
- 43 Protams, ir skaidrs, ka *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* selektīvās izplatīšanas tīkla ietvaros tālākpārdevēji tiek izvēlēti, pamatojoties uz objektīviem kvalitātes kritērijiem, kas tiek paredzēti vienādi visiem potenciālajiem tālākpārdevējiem. Taču vēl ir jāpārbauda, vai konkurences ierobežojumu objektīvos mērķus ir paredzēts sasniegt ar samērīgiem līdzekļiem, atbilstoši šī sprieduma 41. punktā izklāstītajiem apsvērumiem.
- 44 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka Tiesa, ņemot vērā aprites brīvības, nav atbalstījusi argumentus attiecībā uz nepieciešamību sniegt individuālu padomu klientiem un nodrošināt viņu

aizsardzību pret preču nepareizu izmantošanu, pārdodot medikamentus, kuriem nav nepieciešama ārsta recepte, un kontaktlēcas, lai pamatotu pārdošanas internetā aizliegumu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Deutscher Apothekerverband*, 106., 107. un 112. punkts, kā arī 2010. gada 2. decembra spriedumu lietā *C-108/09 Ker-Optika*, Krājums, I-12213. lpp., 76. punkts).

- ⁴⁵ Tāpat *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* atsaucas uz nepieciešamību saglabāt attiecīgo preču prestižo tēlu.
- ⁴⁶ Mērķis saglabāt prestižo tēlu nedrīkst būt leģitīms mērķis, lai ierobežotu konkurenci, un tādējādi ar to nevar pamatot secinājumu, ka uz līguma noteikumu ar šādu mērķi neattiecas LESD 101. panta 1. punkts.
- ⁴⁷ Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds līguma noteikums selektīvās izplatīšanas sistēmā, ar kuru tiek prasīts pārdot kosmētikas un ķermeņa higiēnas preces fiziskā vietā un obligātā kvalificēta farmaceita klātbūtnē, kā rezultātā ir aizliegts izmantot internetu šo preču pārdošanai, ir uzskatāms par ierobežojumu ar mērķi minētās tiesību normas izpratnē, ja pēc šī līguma noteikuma satura un mērķa, un juridiskā un ekonomiskā konteksta, kādā tas ietilpst, individuālas un konkrētas izvērtēšanas šķiet, ka, ņemot vērā attiecīgo preču īpašības, šis noteikums nav objektīvi pamatots.

Par iespēju piemērot grupveida atbrīvojumu vai individuālu atbrīvojumu

- 48 Gadījumā, ja tiek konstatēts, ka vienošanās vai līguma noteikums ierobežo konkurenci LESD 101. panta 1. punkta izpratnē, iesniedzējtiesai ir jāizvērtē, vai ir izpildīti šī panta 3. punktā paredzētie nosacījumi.
- 49 Iespēja uzņēmumam individuāli piemērot LESD 101. panta 3. punktā paredzēto izņēmumu izriet tieši no Līguma. Tā netiek apstrīdēta nevienā no apsvērumiem, kas iesniegti Tiesā. Šī iespēja tiek piedāvāta arī prasītājam pamata lietā.
- 50 Taču šajā ziņā, ņemot vērā, ka Tiesas rīcībā nav pietiekamas informācijas, lai novērtētu, vai selektīvās izplatīšanas līgums atbilst LESD 101. panta 3. punktā ietvertajiem nosacījumiem, Tiesa nevar sniegt iesniedzējtiesai papildu norādes.
- 51 Attiecībā uz iespēju selektīvās izplatīšanas līgumam piemērot Regulā Nr. 2790/1999 paredzēto grupveida atbrīvojumu ir jāatzīmē, ka vertikālas vienošanās, kurām šo atbrīvojumu var piemērot, Komisija minētajā regulā ir definējusi, pamatojoties uz Padomes atļauju, kas ietverta Padomes 1965. gada 2. marta Regulā Nr. 19/65/EEK par Līguma [81]. panta 3. punkta piemērošanu atsevišķām līgumu [vienošanās] un saskaņotu darbību kategorijām (OV 1965, 36, 533. lpp.).
- 52 Saskaņā ar Regulas Nr. 2790/1999 2. un 3. pantu piegādātājs selektīvās izplatīšanas sistēmā principā var saņemt atbrīvojumu, ja tā tirgus daļa nepārsniedz 30 %. No Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* tirgus daļa nepārsniedz šo sliekšni. Turpretim ar šo regulu, piemērojot Regulas Nr. 19/65 2. pantu,

noteikti ierobežojumu veidi, kuriem var būt nopietnas pret konkurenci vērstas sekas, ir izslēgti neatkarīgi no attiecīgo uzņēmumu tirgus daļas.

- 53 Tādējādi no Regulas Nr. 2790/1999 4. panta c) punkta izriet, ka atbrīvojumu nepiemēro tādu vertikālu vienošanos gadījumā, kuru mērķis tieši vai netieši, atsevišķi vai kopā ar citiem faktoriem, ko kontrolē puses, ir ierobežot aktīvu vai pasīvu pārdošanu gala patērētājiem, ko veic selektīvās izplatīšanas sistēmas dalībnieki, mazumtirdzniecības līmenī, neierobežojot iespēju aizliegt sistēmas dalībniekam veikt darbību no neapstiprinātas komercdarbības vietas.
- 54 Tāda līguma noteikuma kā pamata lietā, ar kuru *de facto* tiek aizliegts internets kā tirdzniecības veids, mērķis katrā ziņā ir ierobežot pasīvu pārdošanu gala patērētājiem, kuri vēlas iegādāties preces internetā un kuri atrodas ārpus attiecīgā selektīvās izplatīšanas tīkla dalībnieka fiziskās iespējamo pircēju zonas.
- 55 Saskaņā ar *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* apgalvoto aizliegums pārdot līgumā paredzētās preces internetā tomēr ir pielīdzināms aizliegumam darboties no neapstiprinātas komercdarbības vietas. Tā kā ir izpildīti 53. punktā minētās normas beigās paredzētie nosacījumi attiecībā uz atbrīvojumu, minētais 4. pants šai sabiedrībai nav piemērojams.
- 56 Jākonstatē, ka Regulas Nr. 2790/1999 4. panta c) punkts, tajā esot atsaucei uz “neapstiprinātu [komercdarbības] vietu”, attiecas tikai uz tām pārdošanas vietām, kurās tiek veikta tieša pārdošana. Rodas jautājums, vai šo jēdzienu, izmantojot plašu interpretāciju, var attiecināt arī uz vietu, no kuras tiek sniegti pārdošanas internetā pakalpojumi.

- 57 Attiecībā uz šo jautājumu ir jāatzīmē, ka, tā kā uzņēmums, kuram ikvienā situācijā ir individuāla iespēja atsaukties uz LESD 101. panta 3. punktā paredzēto izņēmumu, tādējādi var aizsargāt savas tiesības, normas, saskaņā ar kurām vienošanos vai saskaņotu darbību gadījumā tiek piemērots grupveida atbrīvojums, nav jāinterpretē plaši.
- 58 Tādējādi tāds līguma noteikums, kāds ir pamata lietā, ar kuru *de facto* tiek aizliegts internets kā tirdzniecības veids, nevar tikt uzskatīts par noteikumu, kas attiecīgā selektīvā izplatīšanas tīkla dalībniekiem aizliedz veikt komercdarbību no neapstiprinātas komercdarbības vietas Regulas Nr. 2790/1999 4. panta c) punkta izpratnē.
- 59 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro un trešo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 2790/1999 4. panta c) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka minētās regulas 2. pantā paredzētais grupveida atbrīvojums nav piemērojams tādām selektīvās izplatīšanas līgumam, kurā ir ietverts noteikums, kas *de facto* aizliedz internetu kā līgumā paredzēto preču pārdošanas veidu. Turpretim šādam līgumam individuāli var piemērot LESD 101. panta 3. punktā paredzēto izņēmumu, ja ir izpildīti šajā normā paredzētie nosacījumi.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 60 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds līguma noteikums selektīvās izplatīšanas sistēmā, ar kuru tiek prasīts pārdot kosmētikas un ķermeņa higiēnas preces fiziskā vietā un obligātā kvalificēta farmaceita klātbūtnē, kā rezultātā ir aizliegts izmantot internetu šo preču pārdošanai, ir uzskatāms par ierobežojumu ar mērķi minētās tiesību normas izpratnē, ja pēc šī līguma noteikuma satura un mērķa, un juridiskā un ekonomiskā konteksta, kādā tas ietilpst, individuālas un konkrētas izvērtēšanas šķiet, ka, ņemot vērā attiecīgo preču īpašības, šis noteikums nav objektīvi pamatots;

Komisijas 1999. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 2790/1999 par Līguma 81. panta 3. punkta piemērošanu vertikālu vienošanos un saskaņotu darbību kategorijām 4. panta c) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka minētās regulas 2. pantā paredzētais grupveida atbrīvojums nav piemērojams tādām selektīvās izplatīšanas līgumam, kurā ir ietverts noteikums, kas *de facto* aizliedz internetu kā līgumā paredzēto preču pārdošanas veidu. Turpretim šādam līgumam individuāli var piemērot LESD 101. panta 3. punktā paredzēto izņēmumu, ja ir izpildīti šajā normā paredzētie nosacījumi.

[Paraksti]